

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĐI
MüfettişliĐi

BAŞMÜFETTİŞ : Selahattin ERTAŞ

RAPORUN CİNSİ :Inceleme-Araştırma Raporu

KONU : Telif hakları konusunda Amerika Birleşik Devletlerinde inceleme yapılması.

ÖNERİ: Herhangi bir öneri getirilmemiştir.

RAPORUN

Tarih ve Sayısı	18/04/2001-11/1
Sayfa ve Ek Adedi	16
VerildiĐi Yer	Teftiş Kurulu Başkanlığı

I-GİRİŞ:

Teftiş Kurulu Başkanlığının 07/07/2000 tarih ve 1198 sayılı görev emri ekindeki 07/07/2000 tarih ve 1184 sayılı Bakan Onayı gereğince işbu İnceleme-Araştırma Raporu düzenlenmiştir.

II- KONU:

Telif hakları konusunda Amerika Birleşik Devletleri'nde nasıl bir uygulamanın olduğu, bu uygulamanın hangi mevzuat çerçevesinde yürütüldüğü, telif hakları ile ilgili teşkilatlanmanın nasıl olduğu, Devletin ve özel kuruluşların hangi faaliyetleri gerçekleştirdiği, telif hakları sahiplerinin nasıl teşkilatlandığı hususlarının imkanlar ölçüsünde incelenmesi ve araştırılmasından ibarettir.

III- İNCELEME VE ARAŞTIRMA:

İncelemelerimiz esas olarak Amerika Birleşik Devletlerinin kültür ve sanat başkenti sayılan Los Angeles'te yapılmış, ABD'nin önemli üniversitelerinden biri olan Santa Barbara Üniversitesi Kütüphanesinden yararlanılmıştır. Bu Üniversitenin Hukuk Bölümünde telif hakları derslerini veren hocalarla konuşulmuştur. Müzik ve sinemanın merkezi olan ve telif hakları korunması konusunda en faal yer olan Los Angeles'te, Telif Hakları Merkez Birlikleri ziyaret edilmiş ve çalışmaları hakkında bilgi alınmıştır. Amerika Birleşik Devletleri telif hakları mevzuatı gerek yerinde yapılan bu çalışmalar ve gerekse internette faydalanılarak incelenmeye çalışılmış ve gerekli çeviriler yapılarak raporumuz yazılmıştır. Amerika Birleşik Devletlerinde telif haklarının durumu mümkün merteye bütüncül bir şekilde ve özet olarak açıklanmıştır.

TELİF HAKLARININ KONUSU VE KORUNAN HAKLAR

Amerika Birleşik Devletleri Anayasasının(U.S. Code) 17. maddesinde; edebiyat, drama, müzik, sanat ve benzeri fikri yapıtların sahiplerinin orijinal eserleri üzerindeki her türlü hakkı olarak tarif edilen telif hakkı, yayınlanmış ve yayınlanmamış tüm eserler için geçerlidir. Birleşik Devletler Telif Hakları Kanununun 106. Bölümü, eser sahiplerine, eserleriyle ilgili özet olarak aşağıdaki hususları yapmayı veya bunların yapılması için başkalarına yetki vermeyi düzenlemiştir. Bu haklar, eser sahibinin,

-Eserlerini forma veya kaset biçiminde yeniden yayınlaması,

-Bunlara dayanarak derlemeler yapması,

-Satmak veya başka bir biçimde mülkiyetini devretmek, kiralamak ve ödünç vermek suretiyle bunların formalar veya kaset-CD şeklinde dağıtımını yapması,

-Edebiyat, drama, müzik, koreografiler, pantomimler, grafikler, resimler, heykeller, hareketli filmler ve benzeri görsel-işitsel eserlerin gösterimini veya sergilemesini yapması,

-Ses kasetleri ve CD'lerin dijital ses cihazlarıyla icrasını yapması,

olarak sayılmıştır.

Kanunun 106/A kısmında, görsel sanat eseri sahiplerinin eserlerini tamamlayıcı ve bütünleyici çalışmalar yapmalarıyla ilgili hakları mevcuttur.

Telif Hakları Kanunuyla, eser yaratan kimselerin orijinal çalışmaları, yani fiziksel bir bütünlük arz eden eserleri korunmaktadır. ABD Telif Hakları Kanununa korunan eserler konularına göre; edebiyat eserleri, sözleriyle beraber müzik eserleri, müzikleriyle beraber dramatik eserler, pantomimler ve koreografik eserler, resim, grafik ve heykeller, sinema ve diğer görsel-işitsel eserler, ses kasetleri ve CD'ler ve mimarlık eserleridir. Bu başlıklar genelde kendi içinde genişlemektedir. Mesela bilgisayar programları ve derlemeler "edebiyat eseri", haritalar ve mimari planlar "resim, grafik ve heykeller" grubunda yer almaktadır.

TELİF HAKLARI KORUNMASI KAPSAMINDA BULUNMAYAN İŞLER

Amerika Birleşik Devletleri Telif Hakları Mevzuatına göre, aşağıda belirtilen materyaller Federal düzeyde koruma altında değildir. Bunlar;-

-Fiziki ve bütüncül bir formda yaratılmayan, nota ve kaydedilmemiş durumdaki koreografik çalışmalar, yazılmayan ve kaydedilmeyen irticalen yapılan konuşmalar ve gösteriler,

-Başlıklar, isimler, kısa paragraflar, sloganlar, bildik sembol ve dizaynlar, matbaacılıkta kullanılan önemsiz süslemeler, harfler ve renkler, bir şeyin içine katılan veya içinde bulunanların listeleri,

-Açıklamaları, tarifleri ve formüllerinden ayrılmış olması kaydıyla, iddialar, prosedürler, metotlar, sistemler, prosesler, konseptler, keşifler, cihazlar,

-Standart takvimler, yükseklik ve genişlik tabloları gibi genel mahiyette ve yapımcının-yazarın özelliğini taşımayan tamamıyla bilgi içerikli materyaller,

olarak gösterilmiştir.

TELİF HAKLARININ SINIRLANDIRILMASI

Birleşik Devletler Telif Hakları Kanunu, eser sahibine tanınan hakların ihlalini yasaklanmıştır. Ancak eser sahibinin yapıtı üzerindeki bu haklarına Kanunun 107-121. maddeleri ile belli sınırlamalar ve bazı muafiyetler getirilmiştir. Sahibinin eseri üzerindeki haklarına sınırlama getiren bu muafiyetler iki grupta toplanmaktadır. Bunlardan biri, "Adil Kullanım" da denilen eserlerin

herhangi bir bedel ödenmeden kullanılması, diğeri ise bunların lisanslı olarak belli bir ücret mukabili kullanılmasıdır. Bu muafiyetler özet olarak,

-Eserlerin eleştirisi, yorum, haber programı, eğitim amacıyla kullanım(çok kopya çıkarılarak sınıfa dağıtılma), araştırma ve akademik çalışma,

-Belli şartlar altında bilgisayar programı sahibinin bu programı çoğaltması ya da çoğaltılmasına veya uyarlanmasına yetki vermesi, bu program kopyasının kiralama, satış amacıyla verilmesi ya de bilgisayarın muhafazası ve tamiri için kullanımı,

-Resim, grafik, heykel, müzik eserlerinin ticari olmayan amaçlarla ve belli kıstaslara (verilen lisanslara vs.) bağlı olarak kullanımı,

-Telif haklarının en yaygın kullanım biçimini gösteren lisans mukabili, yani telif hakkı ücreti ödenerek, televizyon kanallarına, radyolara ve diğer basın-yayın kuruluşlarına devri (özellikle müzik yayınlarının), eserlerin bu kuruluşlar tarafından yayınlanması veya anlaşmalarla başka yayın kuruluşlarınınca bunlardan alınarak yayınlanması suretiyle evlerde, işyerlerinde izlenmesi,

-Kör ve sakatların kullanımı için eserlerin çoğaltılması,

-Mimari ve heykeltıraşçılık işlerinin bakarak benzerini yapma, resmini çekme, sabit yapılar üzerine yapılan eserlerin (fresk, kabartma, resim gibi) yapının bir parçası sayılması,

-Öğretmenler ve öğrenciler tarafından yüz yüze yapılan ve kar amacını taşımayan eğitim çalışmalarında eserlerin icrası veya gösterilmesi, dini karakterli eserlerin ibadet amacıyla ve dini mekanlarda icrası ve gösterilmesi, eserlerin belli kıstaslara tabi olarak ticari olmayan amaçlar için gösterilmesi,

-Kütüphaneler ve arşivler veya bunların çalışanlarının kendi görevlerinde kullanmaları şartıyla eserlerin birer adet kopyasını alması,

şeklinde guruplara ayrılabilir.

TELİF HAKKI KORUMASININ BAŞLAMASI VE HAKLARIN İLERİ SÜRÜLMESİ

ABD Telif Hakları Kanununa göre, telif hakkının korumasının başlaması veya ortaya çıkışı, eserin fiziki bir varlık, yani maddi bir form şeklinde ortaya çıkarılmasından itibaren ve başkaca herhangi bir işleme gerek kalmadan otomatik olarak kendiliğinden oluşur. Bu formlar birer materyal (obje) olup, bunlar kanalıyla yaratılan eser okunabilir, direkt veya dolaylı olarak bir alet vasıtasıyla görülebilir, seyredilebilir. Kitaplar, elyazmaları, müzik kaset ve CD'leri, filmler, video kasetleri, mikrofilmler bunlar arasında sayılabilir. Genelde düşünüldüğünün aksine, telif hakkının doğumu için yayımlanmasına, kaydedilmesine ya de Telif Hakları Merkezi nezdinde herhangi bir işlem tesisine



gerek yoktur. Ancak çıkan eseri Telif Hakları Merkezine kaydetmek pek çok avantaj sağlamaktadır.

Bir eserin içinde mündemiç olan telif hakkı, eserin yaratılmasıyla onu yaratan sahibinin hakkı niteliğini kazanır. Sadece eseri yaratanlar veya yasal olarak bu hakkı onlardan alanlar bunu başkalarına karşı ileri sürebilir. Kiralamak üzere yapılan işlerde işveren olarak işi (eseri) yaptıran kişi, "sahip" olarak belirtilmiştir. Kanununun 101. Bölümünde, "Kiralamak üzere yapılan iş", bir çalışanın kendi görev kapsamı içinde işveren adına yaptığı iş ile özellikle sipariş edilen veya bir komisyon marifetiyle yapılması öngörülen, kolektif bir esere katkı mahiyetinde olan "madde" veya "bölüm" yazma, sinema veya benzeri görsel-işitsel işlerin bir parçasını yapma, çevirmeler, ilave işler, derleme yapma, eğitsel metinler, testler ve bunların cevapları, ses kasetleri ve atlaslar olarak belirtilmiştir. Ancak bir işin bu niteliği kazanması için, işi yaptıranla (employer) yapan (employee) arasında önceden yapılan ve bu işin kiralık bir iş olacağına dair yazılı bir anlaşmanın olması gerekir. Taraflar arasında aksine bir anlaşma olmadığı takdirde, ortak işlerin her yazarı işin ortak yazarıdır. Periyodiklere ve kolektif yayınlara yazı, makale, madde yazan kişilerin hakkı ile eserin bir bütün olarak telif hakkı birbirinden farklıdır. Bir ihtilaf halinde, birincilerin öncelik hakkı vardır.

Bir eseri (kitap, ses kaseti veya CD) satın almak, alana o eserin telif haklarını kazandırmaz. Dolayısıyla bir kitabı veya kaseti satın alan kimse onu çoğaltarak dağıtamaz, satamaz. Medeni hakları kullanma ehliyeti bulunmayan (yaş küçüklüğü vs. gibi) kişilerin telif hakkı ileri sürebilme hakları belli koşullar altında mevcuttur.

TELİF HAKLARI VE ESERLERİN ORJİNİ

Amerika Birleşik Devletlerinde, eserlerin orijinine (yani yazarının milleti ve ülkesine ve nerede basıldığına bakılmaksızın tüm eserlere telif hakları koruması getirilmiştir.

Aşağıdaki şartlardan birinin karşılanması halinde, yayınlanmış eserlerin Amerika Birleşik Devletlerinde telif hakları bakımından korunması mümkündür. Bunlar,

-Yayımlanma tarihinde yazarlardan birinin veya birden fazlasının Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı olması veya oturma izninin bulunması, ya da bunların, telif haklarıyla ilgili uluslararası anlaşmalara taraf ülkelerin vatandaşı veya egemenliğinde yaşıyor olması ya da vatansız biri olması; konuyla ilgili uluslararası anlaşmalara bağlı olmayan bir devlette yayımlanan bir eserin, bu tarihten sonra 30 gün içinde ABD'de veya anlaşmaya taraf bir devlette yayımlanması,

-Ses kaseti veya CD şeklindeki müzik eserlerinin, anlaşmaya taraf devletlerden birinde çıkması,

-Binalar ve diğer yapılar üzerine işlenmek suretiyle yapılan resim, grafik, heykeltıraşçılık gibi işlerin, ABD'de veya uluslararası anlaşmalara taraf ülkelerden birinde olması,

-Eserin Birleşmiş Milletler tarafından veya onun belli temsilcilikleri tarafından ya da Amerika kıtasında kurulmuş bulunan örgütler tarafından ilk olarak yayımlanmış olması,

-Yabancı menşeli olmasına rağmen eserin 1996 yılından önce ABD piyasasına girmesi ve Uluslararası Uruguay (Round) Anlaşması kapsamında bulunması,

Eserin Amerika Birleşik Devletleri Başkanlığının açıklamaları kapsamında bulunması,

olarak belirtilmiştir

TELİF HAKLARINA KONU ESERLERİN YAYIMLANMASI

Amerika Birleşik Devletlerinde 1909'da yürürlüğe giren ilk Telif Hakları Kanununa göre, telif hakkının oluşumu ve ileri sürülebilmesi için eserin yayımlanması bir şart olarak öngörülmüştü. Ancak 1976 yılından bu yana yürürlükte olan mevcut Kanun bu bağlantıyı ortadan kaldırmıştır. Buna göre, kanun koyucu 1978 yılından sonra yayımlanan eserler için "yayımlama"yı telif hakkının oluşumu için şart olarak öngörmemiştir. Yeni Kanun yayımlamayı, eserlerin kopyalarının veya kaydedicilerinin (kaset, CD...), satış, mülkiyetin devri, kiralama ve ödünç verme gibi yöntemlerle kamuya dağıtılması şeklinde tanımlamaktadır. Eserlerin kamuya toplu ve seri halde sunulmasını sağlamak amacıyla belli bir kişi veya guruba satılması da yayımlama sayılmaktadır. Bir eserin kamuya gösterilmesi veya icrası kendi başına yayımlama sayılmaz. Gerek Kanun ve gerekse diğer mevzuat tarafından, eserlerin yayımlanması ile ilgili çok detaylı kurallar getirilmiştir.

Eserlerin yayımlanmasının önemli sonuçları vardır. Buna göre:

Belli istisnalar dışında, ABD'de yayımlanan tüm eserlerin, eserin yayım tarihini izleyen 3 ay içinde Amerika Birleşik Devletleri Kongre Kütüphanesine iki nüsha halinde verilmesi zorunludur. Bu nüshalar Kütüphane tarafından muhafaza edilir ve kullanılır. Bu zorunluluğun yerine getirilmemesinin para ve başka cezaları olmakla birlikte, bu telif hakkı korumasına olumsuz bir etki yapmamaktadır. Bu amaçla Kongre Kütüphanesi Yayımlama Bölümüne verilen tüm eserler birer katalog numarası almaktadır. Yayımlanmamış eserler için bu mecburiyet yoktur.

-Yayımlama, eser sahibinin eseri üzerindeki haklarının sınırını etkileyebilir. Mesela yayımlama ile eserin adil kullanım biçimlerinden faydalanılabilir.



-Takma adla yazılan eserler, anonim eserler ve kiralamak için yapılan eserlerde, yayımlama yılı, telif hakkının koruma süresini etkiler.

-Yayımlanan eserlerin üzerinde, eserin yayım yılı, yapımcısının adı ve bu eserin telif hakkı ile korunduğunu belirten bir kayıt bulunabilir. 1 Mart 1989 dan önce yayımlanan eserlerin bu kaydı taşınması zorunluydu. Eser bu kaydı taşımadığı takdirde telif haklarından yararlanamazdı.

TELİF HAKLARININ İŞARETLENMESİ

Yürürlükteki Kanun ve diğer mevzuata göre, Amerika Birleşik Devletlerinde telif haklarının işaretlenmesi zorunlu değildir. Fakat eserlerin işaretlenmesi çeşitli nedenlerle faydalı olarak mütalaa edilmektedir. Gerek daha önceki Telif Hakları Kanun ve gerekse 1976 yılında çıkarılan Kanunun ilk yıllarında telif haklarının işaretlenmesi zorunlu olduğundan, bir zorunluluk olmamasına rağmen bu uygulama bu gün de devam etmektedir. ABD Bern Fikri Haklar Anlaşmasını imzaladıktan sonra, Kanununda gerekli değişikliği yaparak 1 Mart 1989 tarihinden sonra telif haklarını işaretleme zorunluluğunu kaldırmıştır. Eserin telif hakkı koruması altında olduğu, en azında bir yazarının bulunduğu ve belli bir yılda yayımlandığı konularında kamuoyunu bilgilendirmesi ve eser sahibinin haklarının ihlal edilmesi durumunda işaretlenmenin eser sahibine avantaj sağlaması, karşı tarafın da masumiyet karinesinden faydalanmasına imkan bırakmaması bakımından telif hakları işaretlenmesi önem arz etmektedir. Eserlerin işaretlenmesi tamamiyle yapımcısının takdirine bağlı olup, herhangi bir yerden izin almayı veya kayıt yapmayı gerektirmemektedir.

Telif haklarının işaretlenmesi, görsel olarak algılanabilir (kitap gibi) eserlere ve ses kaseti-CD'ler gibi bir şeride kaydedilen eserlere göre farklılık arz etmektedir. Buna göre,

Kitap gibi görsel olarak algılanabilen eserler,

1- Sembol: C harfi veya "Copyright" ya da "Copr" ibareleri.

2- Yayım yılı : Eserin basıldığı yıldır. Derlemeler gibi işlerde, sonradan çıkan materyaller öncekilerin bütünleyicileri durumunda ise ilk materyalin yayım yılı yeterlidir. Kartpostallar, kırtasiye malzemeleri, kuyumculuk isleri, dolarlar ve oyuncaklar üzerinde kullanılan resim, grafik ve heykelciklerde tarih yazılmayabilir.

3- Eser sahibinin adı Eseri yaratanın adı ya da onu tanımaya yarayan bir kısaltma olabilir.

Ses kaseti-CD gibi eserlerde,

1-Sembol P harfi

2- Yayım yılı : Kaset veya CD'nin yapıldığı yıl.

3- Eser sahibinin adı : Eseri yaratanın adı ya da onu tanımaya yarayan bir kısaltma olabilir.

Telif hakkı işaretleri eser kopyalarının üzerine öyle bir şekilde yapıştırılman veya gösterilmeli ki, eseri alan kişinin bunun telif hakkına tabi olduğunu görmesi lazım. Amerika Birleşik Devletleri Hükümetince yayımlanan eserler, 1 Mart 1989 tarihinden sonra işaretlemeye tabi tutulmamaktadır. O tarihten önce bunlar da işaretlemeye tabi imiş.

Yayımlanmamış eserlerin sahipleri isterlerse eserlerinin üzerine işaretleme yapabilirler.

TELİF HAKLARININ KORUMA SÜRELERİ

Amerika Birleşik Devletlerinde telif haklarının süresi, 1 Ocak 1978 tarihinden sonra yaratılan eserler için, eserin fiziki bir bütün olarak yaratılması anından itibaren otomatik olarak başlar ve sahibinin ölümünden sonra 70 yıl devam eder. İki veya daha fazla kişi tarafından yaratılan işlerde, eğer iş kiralamak için yapılmamışsa, telif haklarının koruma süresi, yapımcılarından sonuncusunun ölümünden sonra 70 seneye kadar devam eder. Kiralık işler ile anonim ve takma adla yaratılan (şayet kişinin adı Telif Hakları Merkezinde kayıtlı değilse) eserlerde, koruma süresi eserin yayımlanmasından itibaren 95 yıl veya eserin yaratılmasından itibaren 120 yıldır. Bu sürelerden hangisi kısa ise o kabul edilir.

1 Ocak 1978 tarihinden önce yaratılan ancak o tarihe kadar yayımlanmayan veya kaydedilmeyen eserler, otomatik olarak bu tarihten sonra yaratılan işler gibi işlem görür ve aynı sürelerle tabidirler. Ancak Kanun bu kategoriye giren işlerin koruma süresinin herhalukarda 31 Aralık 2002 yılına kadar süreceğini ve bu tarihten önce yayımlanmış eserlerin koruma süresinin de 31 Aralık 2047 tarihine kadar devam edeceğini vazedmiştir.

1 Ocak 1978 tarihinden önce yaratılan ve yayımlanan veya kaydedilen eserlerde telif hakkının korunması, o dönemde yürürlükte bulunan Kanuna göre, eserin telif hakları işaretlemesiyle birlikte yayımlanması tarihinde, yayımlanmamış bir iş ise kayıt tarihinde sağlanıyordu. Her iki durumda da koruma süresi bu tarihte başlar ve 28 yıl devam ederdi. Bunun bitiminde süre 28 yıllığına yeniden uzatılırdı. Yeni düzenlemeye göre eskiden yayımlanmış işlerin koruma sürelerinin uzatılması başka herhangi bir işleme gerek kalmadan otomatik olarak gerçekleşmektedir. Ancak bu yenilenmenin Telif Hakları Merkezi nezdinde kaydedilmesi, eser sahibine bazı avantajlar sağlamaktadır.

TELİF HAKLARININ DEVREDİLMESİ

Eser sahibi eseriyle ilgili hakları tamamen veya kısmen başkalarına devredebilir. Ancak bu hakların devredilebilmesi için eser sahibinin, kanuni mirasçılarının veya temsilcilerinin kanuni onayı şarttır. Bu haklar, diğer haklar gibi özel hukuk hükümleri çerçevesinde devredilmektedir. Ancak telif haklarının devri konusunda özellikle koruma süresine bağlı olarak yeni Kanun bazı değişiklikler getirmiştir.



Telif hakları devrinin Telif Hakları Merkezine bildirilmesi zorunluluğu yoktur. Ancak bu devrin bildirilmesinin taraflara faydaları vardır.

TELİF HAKLARININ KAYDI VE ÖNEMİ

Yukarılarda da belirtildiği gibi ABD'de telif haklarının kaydı, o hakların korunması için gerekli değildir. Eserin yaratılması, ona bağlı olarak doğan hakların korunmasını otomatik olarak sağlamaktadır. Ancak Kanun, eser sahiplerinin eserlerini kaydetmelerini teşvik edecek pek çok teşvik ve avantaj sağlamıştır. Buna göre:

-Kayıt, telif hakkının üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesine resmiyet kazandırır.

-Amerika menşeli eserlere ait hakların ihlali halinde mahkemede dava açmak için kaydın yapılması gerekmektedir.

-Yayımlamadan önce veya ilk 5 yılı içinde yapılması şartıyla kayıt, hak sahibine, mahkeme nezdinde açılan davalarda, aksi ispat oluncaya kadar bu kaydın geçerli olduğu avantajını verir.

-Şayet kayıt, eserin yayımlanmasından 3 ay sonra veya hak ihlali halinde ihlalden 3 ay önce yapılmışsa, ihlal dolayısıyla meydana gelen zararlarla birlikte kanuni zararlar ve avukat ücretleri de karşı tarafa ödettirilebilir. Eğer kayıt yok ise bu durumda sadece ihlal dolayısıyla meydana gelen zararlar ödenir.

-Kayıt, eser sahibine, Amerika Birleşik Devletleri Gümrük Servisine (U.S. Customs Service) kayıt yapmak suretiyle, yurt dışından yapılacak yetkisiz ithalatın engellenmesini önleme yetkisini verir.

Kayıt her zaman yapılabilir. 1978 yılı öncesi uygulamadan farklı olarak, bu gün yayımlanmadan kaydedilen bir eserin sonradan yayımlanması halinde yeniden kayıt yapma zorunluluğu yoktur. Eser kayıtları, Kongre Kütüphanesi Telif Hakları Merkezine yapılmaktadır. Kayıt, eser adının, yapımcı adının, yayım yılının ve benzeri bilgilerin yazılı olduğu bir form doldurularak yapılır. Bu formla birlikte, ABD'de yayımlanan eserlerin ilk orijinal iki kopyasının ve başvuru ücretinin Telif Hakları Merkezi adına ödendiğine dair dekontun da bu Merkeze gönderilmesi gerekmektedir. Ancak filmler; bir plak, DVD veya ses kaseti içine kaydedilen edebiyat, müzik ve drama eserleri ve bilgisayar programları birer orijinal ilk nüsha olarak gönderilecektir. İlk olarak yurt dışında yayımlanan eserler için ise bir orijinal nüsha yeterlidir. Bu gün için 30 dolar olan başvuru ücretleri değişebilmektedir.

Kayıt edilen eserlere birer numara verilmektedir. Ancak bu numara, yayımlanan eserler için Kongre Kütüphanesince verilen katalog numarasından farklıdır. Yayımlanmamış eserler için Kongre Kütüphanesine eser nüshası verme, dolayısıyla katalog kart numarası alma mecburiyeti bulunmamakta, ancak bu eserler telif hakları koruması için Telif Hakları Merkezine kaydedilebilmektedir.

Yapılan kayıtların sonradan doğru hale getirilmesi veya ilave bilgilerle genişletilerek düzeltilmesi mümkündür. Bunun için yeniden başvurmak ve daha yüksek oranda başvuru ücreti (bu gün 65 dolar) ödemek gerekmektedir.

Kayıt başvuruları, eser sahipleri, onların kanuni temsilcileri, telif haklarını sonradan kazananlar ve meslek birlikleri tarafından yapılabilmektedir.

Başvurular formlarla yapılmaktadır. Eserlerin nitelikleri göz önünde bulundurularak, Telif Hakları Merkezince değişik gurup eserler için farklı formlar oluşturulmuştur. Ayrıca hata düzeltme formları, genişletilen veya ilave yapılan eserler için yeniden başvurma formları da mevcuttur.

Telif hakları kayıt formları internetten indirilerek veya Telif Hakları Merkezinden sağlanır.

COPYRIGHT OFFICE (TELİF HAKLARI MERKEZİ)

Amerika Birleşik Devletleri Telif Hakları Merkezi başkent Washington'da bulunan Kongre Kütüphanesi bünyesinde yer almaktadır. Kongre Kütüphanesinin ve Telif Hakları Merkezinin Washington dışında başka bir alt birimi veya şubesi mevcut değildir. Telif haklarının kayıt işlemleri ve Telif Hakları Merkezinin çalışmaları Kongre Kütüphanesinin genel idaresi ve denetimi altındadır. Telif Hakları Merkezi, "Hakların Kaydedicisi"(The Register of Copyrights) birimi olarak Amerika Birleşik Devletlerinde telif haklarının kaydını yapan tek kuruluştur.

Birleşik Devletler Telif Hakları Kanununun 701/b maddesine göre, Hakların Kaydedicisi olarak Telif Hakları Merkezi;

- 1- Ulusal ve uluslararası düzeyde telif hakları ile ilgili meseleler ve ilgili diğer konular hakkında Kongreye tavsiyede bulunma,
- 2- Ulusal ve uluslararası düzeyde, telif hakları ve benzeri meseleler ile ilgili olarak Federal dairelere, bürolara ve adalet birimlerine bilgi ve yardımda bulunma,
- 3- Hükümetler arası organizasyonlar ve hükümetlerce yapılan telif haklarıyla ilgili toplantılara katılma,
- 4- Telif hakları konusunda ve bu haklarla alakalı çalışmaları ve programları, Telif Hakları Merkezini ve bu Merkeze kanunlarca verilen görevleri, ayrıca uluslar arası fikri haklar kuruluşları ve hükümetler arası kuruluşlarla işbirliği içinde eğitsel programlar yürütme,
- 5- Kongrece verilecek benzer görevlerle başka kanunlar gereğince yapmak zorunda kalacağı görevleri gerçekleştirme,

gibi görevlerle yükümlü kılınmıştır

Hakların Kaydedicisi olarak Telif Hakları Merkezi, çıkardığı bütün dokümanların doğruluğunu kontrol ederek mühürler, Telif Hakları Merkezinin bir önceki mali yılına ait çalışmaları ve gerçekleştirmelerini yıllık bir rapor halinde

Kongre Kütüphanesine sunar. Bu rapor Kongre Kütüphanesinin genel raporunun bir parçası olmasına rağmen, ayrı olarak yayımlanır.

Bazı istisnalar dışında, Telif Hakları Merkezinin tüm çalışmaları, 1946 yılında çıkarılan idari işlemler Kanununa (The Administrative Procedure Act) tabidir. Telif Hakları Merkezi harcamalarını karşılamak üzere kayıt işlemleri karşılığında belli bir tarifeye bağlı olarak ücret alır.

Kayıt Merkezi kanunlara aykırı olmamak üzere fonksiyonlarını ve görevlerini gerçekleştirmek üzere düzenlemeler yapabilir. Tüm bu düzenlemeler Kongre Kütüphanesinin onayına tabidir.

Kayıt amacıyla Telif Hakları Merkezine teslim edilen her türlü materyal ile değişik nedenlerle kaydı uygun bulunmadığı halde sahipleri tarafından iade alınmayan kopyalar Amerika Birleşik Devletlerinin malı niteliğindedir. Teslim edilen bu eserlerden yayımlanmış olanlar, kendi koleksiyonunu tamamlanmak, başka kütüphanelere devretmek veya değiştirmek üzere Kongre Kütüphanesince alabilir. Yayınlanmamış eserler de Kayıt Merkezince belirlenen kıstaslar çerçevesinde, kendi koleksiyonuna almak, Devlet arşivlerine aktarmak veya Federal kayıt merkezlerine gönderilmek üzere Kongre Kütüphanesince seçilebilir. Telif Hakları Kayıt Merkezi, uhdesinde bulunan materyallerden kısmen veya tamamen kopya veya kayıt yapmaya yetkilidir.

Kongre Kütüphanesi tarafından alınmayan materyaller, Kayıt Merkezi ve Kongre Kütüphanesi tarafından belirlenen bir süre boyunca muhafaza edilir. Bu süre sonunda materyallerin imhası veya başka şekilde elden çıkarılması sağlanır. Ancak sahibinin ricası üzerine ve kayıt merkezinin belirleyeceği koşullar çerçevesinde bu eserlerin muhafazası daha uzun süre devam edebilir. Öte yandan; yayımlanmamış eserlerin koruma süresi bitinceye kadar imhası veya elden çıkarılması mümkün değildir.

Telif Hakları Kayıt Merkezi, kendisine teslim edilen tüm eserlerin kayıtlarını ve istatistiklerini tutar, bununla ilgili tüm işlemleri yapar. Bu eserler ve indeksler ile makaleler kamuoyunun hizmetine sunulur. İstek üzerine ve ücret mukabili buradaki tüm materyalle ilgili araştırmalar yapılabilir. Bu şartlarla mevcut materyallin kopyaları da çıkarılabilir ve tıpkı basımı yapılabilir.

Kayıt Merkezi, tüm kayıtlarla ilgili derlemeler yaparak belli aralıklarla çıkan periyodik kataloglar çıkarır. Merkez, ihtiyaç üzerine telif hakları başvuru formlarını ve gerekli diğer materyali ücretsiz olarak düzenler ve bastırır. Merkez ayrıca, derlemeler yapmak, bibliyografyalar hazırlamak ve benzeri çalışmalar yapmakla da görevlidir. Telif Hakları Merkezince çıkarılan tüm yayınlar, ücretsiz olarak depo kütüphanelerine gönderilir ve maliyetleri mukabili isteyenlere satılır.

Telif Hakları Merkezi giderlerini karşılamak üzere başta kayıt başvuruları olmak üzere çeşitli ücretler almaktadır. Bunlar; eser sahibinin eserini Telif Hakları Merkezine kaydetmesi, eserle ilgili sonradan yapılan değişiklikleri bildirmesi, kayıt işleminin kabulünü gösteren sertifikanın düzenlenerek sahibine verilmesi, bu işlemlerin sonradan yenilenmesi, eserlerin kanuni devirlerinin



yapılması, Merkeze kaydedilen eserler, materyaller ve Merkez kayıtları ile ilgili olarak araştırma ve inceleme yapılması gibi Telif Hakları Kanununun değişik maddelerinde belirtilen 10 ayrı işlem dolayısıyla alınan ücretlerden oluşmaktadır.

Telif Hakları Merkezi, kayıtlarına dayanarak çıkardığı yayınların fiyatlarını belirlemeye ve yukarıda belirtildiği yaptığı değişik işlemler nedeniyle aldığı ücretlerde her takvim yılında bir defa artış yapabilmeye yetkili kılınmıştır. Ancak Kanun, ücret artışının yapılabilmesini çok detaylı kriterlere bağlamıştır. Her ücret tipine göre değişik kriterler öngörülmekle birlikte, en önemli unsurlardan birinin maliyetler olduğu görülmektedir. Telif Hakları Merkezi tespit edilen bu ücretleri, spesifik olaylarla sınırlı olmak üzere indirebilir. Alınan tüm ücretler Birleşik Devletler Hazinesine yatırılır ve sadece Telif Hakları Merkezinin giderleri için kullanılır. Bu paranın işletilmesi ev kullanılması ile ilgili olarak Kanun detaylı hükümler getirmiştir.

Kongre Kütüphanesi, Telif Hakları Merkezinin önerisi üzerine telif hakları ücretleri oranlarının ve miktarlarının belirlenmesi, Telif Hakları Merkezi nezdinde biriken telif hakları ücretlerinin hak sahiplerine dağıtılması ve ücret dağıtımı konusunda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik gerekli tespitleri yapacak bir jüri heyetini atama ve toplama yetkisine sahiptir.

Jüri heyeti üç üyeden oluşmaktadır. Kongre Kütüphanesi, Fikir ve Sanat Hakları Meslek Birliklerince (Professional Arbitration Associations) gönderilen listelerde yer alan kişiler arasından Telif Hakları Merkezi tarafından önerilen iki kişiyi atar. Atamayı müteakiben bu iki kişi, aynı listelerde yer alan kişiler arasından üçüncü bir kişiyi daha seçer. Bu iki kişinin anlaşmaması halinde, üçüncü kişi de Kongre Kütüphanesi tarafından seçilerek atanır.

(COPYRIGHT ARBITRATION ROYALTY PANELS) TELİF HAKKI ÜCRETİNİ BELİRLEME VE DAĞITIM JÜRİSİ

Telif hakları ücretlerini belirlemenin, dolayısıyla da fiyatları belirleme jürisinin amacı, topluma azami düzeyde yaratıcı eser kazandırmak, yaratıcı eseri dolayısıyla eser sahibine hakaniyete uygun bir destek vermek ve eseri kullanana da ekonomik koşullara uygun bir gelir temin etmek, böylece piyasada gelirin yaratılmasını ve dengeli paylaşımını sağlayarak, gelir paylaşımı dolayısıyla ortaya çıkabilecek zararlı etkileri ortadan kaldırmaktır.

Bu oran veya miktarların tespiti için jüri heyetinin dikkat edeceği kriterler Kanunda detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Telif hakkının konusuna ve niteliğine göre değişen bu kriterler arasında enflasyon oranı, kablolu yayın yapan televizyonların geçmiş yıllara ait üye aidatlarındaki gelişmeler, yayın alanı ve saati gibi hususlar yer almaktadır. 15 Nisan 1976 tarihinden itibaren bu fiyat belirleme sürecine Federal Haberleşme Komisyonu (Federal Communication Commission) da dahil edilmiştir.



FİKİR VE SANAT ESERLERİ MESLEK BİRLİKLERİ

Fikir ve sanatın özellikle de sinema ve müzik sanatının merkezi durumundaki Amerika Birleşik Devletlerinde, telif hakları dünyanın başka hiçbir ülkesinde olmadığı kadar önemsenmekte ve korunmaktadır. Çünkü bu sektör dolayısıyla ABD kültürü dünyaya yayılmakta, ülke ihracatının önemli bir kalemi kültür ürünlerinin satışı oluşturmaktadır ve kültür ürünlerinin yaratıcıları olan ülke sanatçıları telif hakları kanalıyla büyük paralar kazanmaktadır. Bu bakımdan telif haklarının korunmasına yönelik ilk örgütlenmeler Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkmıştır. Sinema, müzik, edebiyat gibi sanat dallarında hizmet veren sanatkar ve emekçiler telif haklarını korumak amacıyla değişik birlikler oluşturmuşlardır. Bu birliklerin bir kısmı belli bir alanla ilgili hakları korumak amacıyla kurulmuşken bir kısmı neredeyse tüm sanatçılara hizmet vermek amacıyla kurulmuşlardır. Meslek birlikleri yanında, telif haklarının korunması amacıyla örgütlenmiş hukuk büroları ve avukatlar mevcuttur. Ben burada, özellikle telif haklarını korumak amacıyla kurulan ve telif haklarının korunmasında etkili yer alan kuruluşları kısaca belirtip, bunlardan birinin (ASCAP) yapısı ve faaliyetlerini açıklamak istiyorum. Belli başlı kuruluşlar şunlardır:

1- Amerikan Besteciler, Yazarlar ve Yapımcılar Cemiyeti -ASCAP (American Society of Composer, Authers and Publishers)

1914 yılında kurulan ve özellikle yapımcı, şarkı yazarı ve müzisyenlerden oluşan 110 000 üzerinde üyesi olan ASCAP'ın temel amacı, üyelerinin telif haklarını korumak ve telif haklarına tabi eserlerin başkaları tarafından kullanılmasından veya icrasından doğan telif haklarını toplayıp üyelerine dağıtmaktır. Vakfın ABD'de ve yurt dışındaki şube veya bürolarında çalışan 500'ün üzerinde üyesi vardır. Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek üzere üyeler tarafından 9 adet komitesi vardır. Düzenli aralıklarla toplanan bu komiteler ve görevleri kısaca aşağıda belirtilmiştir.

A- Ödül Komitesi (Awards Committee): Amerika Birleşik Devletleri veya dünyanın herhangi bir yerinde verilen ödül yarışmalarını takip ederek üyelerinin bunlara katılmasını sağlar ve bu konuyla ilgili işlere bakar.

B- İdari Komite (Executive Committee): Vakfın tüm yönetsel işlerine bakar.

C- Yabancı İlişkiler Komitesi (Foreign Relations Committee): Telif haklarının kanunla korunduğu diğer ülkelerdeki benzer kuruluşlarla işbirliğinde bulunarak telif haklarının uluslar arası alanda korunmasını ve telif paralarının toplanmasını sağlamakla görevlidir.

D- Yasama Komitesi (Legislative Committee): Amerika çapında ve tüm dünyada telif haklarıyla ilgili meydana gelen yasal gelişmeleri takip ederek üyelerinin haklarını korumak amacıyla girişimlerde bulunmak görevi vardır.



E- Kanun ve Lisans Komitesi (Law and Licensing Committee): Müzik kullanıcıları ile yapılan lisans anlaşmalarını takip eder ve bu konudaki hukuki sorunlara cevap arar.

F- Pazarlama Komitesi (Marketing Committee) Pazarlama ve halkla ilişkileri geliştirmeye çalışır.

G- Üyelik Komitesi (Membership Committee) :Üyelik ve seçim işleriyle uğraşır.

H- Yeni Teknolojiler Komitesi (New Technologies Committee) :Yeni teknolojik gelişmeleri takip eder.

I- Araştırma ve Dağıtım Komitesi (Survey and Distribution Committee): Araştırma ve toplanan telif hakları ücretlerinin üyelere dağıtımını yapar.

J- Konser ve Senfoni Komitesi (Symphonic and Concert Committee): Konserlerle ilgili meselelerle uğraşır ve bu konuda karar verir.

Vakfın, New York, Los Angeles, Nashville, Miami, Chicago, Puerto Rico, Atlanta ve Londra'da şubeleri vardır. 7920 W.Sunset Boulevard, Third Floor, LA, CA, 90046 adresinde bulunan Los Angeles şubesi tarafımızdan ziyaret edilmiştir.

ASCAP'ın repertuarında dini müzik dahil müziğin her türlü her almaktadır. Vakıf, üyelerinin telif ücretlerini takip ederek toplama yanında, işyeri, web sitesi ve gösteri sahnesi açma ve işletme, yayın yapma, sigortacılık yapma (özellikle sağlık ve müzik enstrümanları sigortacılığı), kredi kartı vererek ve seyahatler düzenleyerek üyelere indirim sağlama gibi görevleri de yerine getirmektedir.

ASCAP'ın en önemli görevlerinden biri, üyelerinin eserlerini kullanan kişi ve kurumlara lisans vererek üyeler adına bunlarla anlaşmalar yapma ve buna göre telif hakları gelirlerini toplama ve bunları dağıtma işidir. Üyelerden her birinin kendi başına bu işi yapmasının güçlüğü düşünülürse, Vakfın yaptığı hizmetin önemli olduğu anlaşılmaktadır.

ASCAP üyeleri adına, onların müziklerini kullananlara (radyo, Televizyon, barlar, klüpler, restoranlar, alışveriş merkezleri, konser salonları, web siteleri, hava yolları, orkestralar ve benzeri yerler) verdiği lisanslarla bu kullanımı yasal hale getirir. Müzik kullanıcılarının niteliklerine göre değişen toplam 67 değişik lisans çeşidi (gurubu) vardır. Buna bağlı olarak da 100'ün üzerinde ücret tarifesi mevcuttur.

Toplanan paranın % 16'sı Vakıf giderleri için kesildikten sonra geri kalanı, eserlerin icra oranına göre üyelere dağıtılmaktadır. Dağıtım, "doları takip et" (Follow the dollar) ilkesine göre yapılmaktadır. Yani bir eser ne kadar telif hakkı kazandırıyor, sahibine de o oranda ödeme yapılmaktadır. Dolayısıyla raytingi



yüksek olan serlerin ücretleri yüksek olduğundan bunlar sahiplerine çok kazandırmaktadır. Bunun tespiti, rayting ve benzeri araştırma yöntemleriyle yapılmaktadır.

Uluslararası düzeyde toplanan telif hakları gelirleri, Vakfın toplam gelirinin dörtte birini oluşturmaktadır. Bu paralarda aynı sistemle dağıtılmaktadır.

ASCAP, ABD ve dünya çapında telif haklarının takibini yapacak bir araştırma ekibi kurmuştur. Bu ekipler, geliştirilen bazı yöntemler kullanarak web siteleri, televizyonlar ve radyolar başta olmak üzere müziğin kullanılabilmesi için alanı kontrol etmeye çalışmaktadır. Doğru ve bütüncül bir takip gerçekleştirmek için dijital teknolojiden faydalanılmaktadır. Böylece web siteleri, televizyonlar ve radyolar otomatik olarak takip edilebilmektedir. Bu özellikle uluslararası düzeyde telif haklarının takibini kolaylaştırmaktadır. "Uluslararası Takip Ünitesi" (International Monitoring Unit) bu amaçla kullanılmaktadır. Üyelerin kendileri de takipte Vakıfla işbirliği içinde çalışmaktadır. Son yıllarda, çıkan yeni bir Kanuna (Audio Home Recording Act) göre, evlerde yapılan müzik kayıtları ve icrası da ASCAP tarafından takip edilebilmektedir.

ASCAP lisansları, sadece eserlerin kullanım hakkını, onu kullanacak kişilere devreder. Eser sahibinin eser üzerindeki her türlü hakkı devam eder. Yani bu lisans, eser sahibinin eseri üzerindeki mutlak haklarını devretmez. Benzer şekilde bu Vakfın lisansı, eserlerin çoğaltım hakkını da içermez. Yani bu lisansla eserlerin dolum tesislerinde çoğaltılması mümkün değildir. Bu haklar, aşağıda belirtileceği gibi başka bir Vakıf tarafından verilecek lisans ile elde edilmektedir.

2- Harry Fox Ajans Şirketi (The Harry Fox Agency, İne.) : 1927 yılında Amerika sanatçılarının haklarını korumak ve sanatı geliştirmek amacıyla kurulan bu şirket, bireysel kullanım dışında, ticari amaçla piyasaya sürülen plak, kaset, CD ve bilgisayar cipleri gibi müzik eserlerinin dolum tesisleri veya benzeri yerlerde seri halde çoğaltılması imkanını veren lisansları vermektedir.

3- Müzik Yayın Şirketi (Broadcast Müzik İncorporatin - BMI): ASCAP gibi BMI da müzik eserleri ile ilgili hakların korunmasını amaçlayan 60 yıllık bir Vakıftır. 250.000 civarında üyesi vardır. Bu Vakfın en belirgin özelliklerinden biri bünyesinde kurduğu çok değişik fonlarla her türlü müzikle ilgili faaliyet gösteren kişilere, özellikle gençlere burs ve benzeri şekillerde destek vermektir.

4- Amerikan Film Vakfı (Motion Picture Association of America-MPAA): Genel olarak dünya çapında sinema, video ve televizyon yayıncılığı konusundaki çalışmalarını desteklemek amacıyla 1945 yılında Motion Picture Export Association of America adıyla kurulan bu Vakıf, daha sonra 1992 yılında ABD ve diğer ülkelerdeki çalışmalarını ayrı ayrı takip edecek iki Vakıf haline dönüşmüştür. ABD dışındaki ülkelerle ilgilenen bölümün adı 1994 yılında Motion Picture Association (MPA) olarak değiştirilmiştir.

5-SESAC Şirketi (SESAC, İne.) : Müzik, tiyatro, opera, bale gibi gösteri sanatları alanında faaliyet gösteren ASCAP ve BMI gibi bir şirkettir.

- İzin Gurubu (Permission Group) : 1990 yılında kurulan bir özel firma olup, telif haklarıyla ilgisi olan her türlü şahıs ve firmaya (yayıncılar, vakıf veya birlikler, eser sahipleri...) her türlü konuda danışmanlık yapmakta, bunlar adına telif hakları kullanıcıları ile görüşmeler yapmaktadır.

7- Bilgisayar Programcılığı Endüstrisi Vakfı (Software Information Industry Association - SIIA) : Bilgisayar programcılığı, yani "softwar" alanında telif haklarını korumak amacıyla kurulan özel bir firmadır. Dünya çapında 1200 üyesi bulunan Firma, yeni iş modellerini, teknolojik gelişmeleri, endüstriyel eğilimleri ve uygulamayı takip edilerek sektörün gelişmesini ve korunmasını takip etmektedir.

8- Jukebox Lisans (Jukebox Licance) : Müzik alanında faaliyet gösteren ASCAP, BMI ve SESAC benzeri bir şirkettir. Ancak diğer üç kurumun repertuarında bulunan tüm eserlerle ilgili lisans verebildiğinden ve özellikle internet alanında uzman olduğundan öncü bir kuruluştur.

9- Telif Hakları Temizleme Merkezi (Copyright Clearance Center) : 1978 yılında kurulan bu şirket daha ziyade yazılı veya elektronik formatlara yüklenmiş telif haklarına konu metinlerin korunması için uğraşır. 10.000'e yakın yayınevi ile çalışır.

Bunlar dışında Christian Copyright Licening İternational, iCopyright.Com gibi değişik firma ve birimler bu alanda faaliyet göstermektedir. İCopyright.Com internet'te yayımlanan eserlerin telif haklarının korunması amacıyla kurulmuştur.

Devlet FBI ile işin polisiye ve kriminal yönünü takip etmektedir.

TELİF HAKLARININ İHLALİ VE HUKUKİ TAKİBİ

Telif haklarıyla ilgili her türlü ihtilaf, ABD'nin her yerinde yetkili mahkemeye başvurularak özel hukuk hükümleri çerçevesinde takip edilmekte ve korunmaktadır. Mahkemeler, gerekirse Telif Hakları Merkezine teslim edilen eserin orijinal nüshalarını isteyebilmektedir. Mahkemeler, para ve hapis cezaları yanında, kaçak tüm eserlerin imhasına da karar verebilmektedir. Hakları ihlal edilen eser sahibinin tüm hakları ve zararları telafi edilmektedir.

IV- SONUÇ:

Raporumuzun inceleme ve araştırma kısmında belirtildiği üzere, Amerika Birleşik Devletlerinde telif haklarının korunması, yürürlükteki mevzuat ve özel hukuk hükümleri çerçevesinde eser sahipleri ve özellikle onların oluşturduğu meslek teşekkülleri kanalıyla yapılmakta, telif haklarının devir işlemleri bu meslek birlikleri tarafından yapılmakta ve toplanan telif hakları paraları yine bunlar kanalıyla dağıtılmakta, zorunlu olmamakla birlikte yaygın olan telif



haklarının kaydı başkent Washington'da bulunan Kongre Kütüphanesi bünyesindeki Telif Hakları Merkezine yapılmakta, bu kayıtların yapılması ve yenilenmesi sırasında belli ücretler alınarak Merkezin giderlerini karşılamak amacıyla kullanılmakta ve yayımlanan her eserin iki nüshası saklanmak ve kullanılmak üzere Kongre Kütüphanesine verilmekte olduğu tespit edilmiş olduğundan ve ana hatlarıyla bu uygulama Türkiye'deki telif hakları ile ilgili uygulamaya paralellik arz ettiği görülmüştür.

Arz ederim.

Ankara, 18/04/2001



Selahattin ERTAŞ
Başmüfettiş